

przypuszczać, że dość dobre jest to, o czym wypowiedane oceny - mimo takiej odległości Lugdunum od Rzymu - tu i tam są zgodne"²⁸.

18. Fragment pracy "De beneficiis" L.A.Seneki, poświęcony - podobnie jak dwa pozostałe teksty zamieszczone poniżej - ustaleniu praw własności do książki - autora i jej wydawcy:

"W tych wszystkich przytoczonych przed chwilą przykładach, każdy z dwóch jest panem rzeczy, drugi - jest panem użytkownika tej rzeczy. Mówimy, że te książki są Cycerona, ale te same książki księgarz Dorus nazywa swoimi, i obie wypowiedzi są zgodne z prawdą. Jeden zgłasza do nich swe prawo własności jako ich autor, drugi jako nabywca, i słusznie mówimy, że te dwie książki należą do obu, ponieważ każdy z dwóch jest ich właścicielem, lecz nie w tym samym znaczeniu. W ten sposób Tytus Liwiusz może otrzymać od Dorusa w darze i kupić swe własne dzieła"²⁹.

19. Fragment "Institutiones" Gajusza, prawnika rzymskiego z początku II w. n.e.:

"Na tej samej podstawie przyjęto, że to, co by ktoś napisał na moich papirusach albo pergaminach, choćby literami ze złota, jest moje, litery bowiem idą w ślad za papirusami albo pergaminami. Tak więc, jeśli bym domagał się tych zwojów /papirusowych/ albo pergaminów, a nie zwracał kosztu napisania, będę mógł być oddalony przez /wzgląd/ na zarzut działania podstępnego"³⁰.

20. Fragment "Institutiones" Justyniana z VI w. n.e.:

"Tekst zaś, choćby był złotem pisany, tak samo przypada papirusom i pergaminom, jak zwykle przypadać gruntowi to, co na nim zostało zbudowane lub posadzone. Przeto jeśli na twoich papirusach lub pergaminach Titius napisze pieśń, opowiadanie lub mowę, za właściciela tego przedmiotu będzie się uważać nie Titiusa lecz ciebie. Lecz jeśli występujesz przeciwko Titiusowi z roszczeniem, że zwoje albo pergaminy są twoje, a nie jesteś gotów zapłacić kosztów napisania, może Titius bronić się zarzutem działania podstępnego, jeśli tylko uzyskał posiadanie papirusów lub pergaminów w dobrej wierze"³¹.